

Unijny program bezpiecznej łączności na lata 2023–2027

Podczas drugiej sesji plenarnej w lutym 2023 r. Parlament Europejski ma głosować nad porozumieniem w sprawie proponowanego rozporządzenia ustanawiającego unijny program bezpiecznej łączności na lata 2023–2027 (zwany również infrastrukturą na rzecz odporności, wzajemnych połączeń i bezpieczeństwa za pośrednictwem satelitów – IRIS²). Łączność satelitarna ma strategiczne znaczenie zarówno dla rządów, jak i dla społeczeństwa obywatelskiego. Stanowi ona uzupełnienie sieci naziemnych i może przyczynić się do niezakłóconej komunikacji cyfrowej, nawet w przypadku braku sieci naziemnych lub ich zakłócenia. Obecnie UE nie dysponuje specjalną infrastrukturą umożliwiającą oferowanie tego rodzaju usług satelitarnych. Wniosek umożliwiłby Unii zainicjowanie partnerstwa prywatnego w celu projektowania i wdrażania infrastruktury, która mogłaby świadczyć pierwsze usługi rządowe od 2024 r. i usługi komercyjne do 2027 r.

Kontekst

Łączność satelitarna jest zasobem ograniczonym: tylko ograniczona liczba orbit jest dostępna do obsługi konstelacji łączności składających się z satelitów na orbitach na różnych poziomach (niskiej orbicie okołozemskiej, średniej orbicie okołozemskiej orbicie geostacjonarnej). Budowa takiej infrastruktury stwarza również okazję do wdrożenia nowych systemów technologicznych w celu poprawy cyberbezpieczeństwa, takich jak [kwantowa dystrybucja klucza](#) (protokół kryptograficzny, który umożliwia dwóm stronom generowanie losowego tajnego klucza, który tylko one znają). Inne państwa badające i wykorzystujące przestrzeń kosmiczną już zaczęły projektować i budować takie wieloorbitarne [konstelacje](#) satelitarne.

W 2013 r., po raz pierwszy od wejścia w życie traktatu lizbońskiego, Rada Europejska [przyjęła z zadowoleniem](#) prace przygotowawcze do rządowej łączności satelitarnej następnej generacji, prowadzone w ramach współpracy między państwami członkowskimi, Komisją a Europejską Agencją Kosmiczną (ESA). Jednocześnie Europejska Agencja Obrony (EDA) przeprowadziła projekt demonstracyjny (o nazwie „GSC demo”), który ustanowił połączone zdolności rządowe do świadczenia [usług łączności satelitarnej](#). [Unijny program kosmiczny](#) na lata 2021–2027 obejmuje komponent poświęcony rządowej łączności satelitarnej UE (GOVSATCOM). Ma on stworzyć satelitarną usługę bezpiecznej łączności pod kontrolą cywilną i rządową, umożliwiającą organom unijnym i krajowym udostępnianie przepustowości i usług w zakresie telekomunikacji satelitarnej, w szczególności poprzez nabywanie rządowej i komercyjnej przepustowości i usług łączności satelitarnej.

15 lutego 2022 r. Komisja przedstawiła [wniosek](#) dotyczący rozporządzenia w sprawie opracowania i wdrożenia wieloorbitarnej konstelacji satelitarnej będącej własnością UE, aby umożliwić nieprzerwany dostęp do bezpiecznych usług łączności satelitarnej na całym świecie, przede wszystkim z myślą o organach UE i państwach członkowskich, ale również do celów komercyjnych.

Główne elementy porozumienia politycznego

17 listopada 2022 r. na drugim posiedzeniu trójstronnym współprawodawcy osiągnęli wstępne porozumienie polityczne w sprawie tekstu. Infrastruktura ma składać się z segmentu naziemnego i segmentu kosmicznego, obejmującego do 170 satelitów na niskiej orbicie okołozemskiej, które mają zostać zbudowane i rozmieszczone w przestrzeni kosmicznej w latach 2025–2027. Chociaż infrastruktura byłaby własnością Unii, oczekuje się, że partnerstwo publiczno-prywatne zbuduje i będzie eksploatować tę infrastrukturę. Określono pięć głównych celów szczegółowych:

Poprawa odporności unijnych usług łączności poprzez budowę i eksploatację wieloorbitarnej infrastruktury łączności W art. 5, który dotyczy infrastruktury systemu bezpiecznej łączności, określono ogólną modułową strukturę infrastruktury składającą się z części rządowej i uzupełniającej części komercyjnej. Obie części obejmują aktywa naziemne i aktywa kosmiczne. Chociaż art. 15 przewiduje model wdrażania oparty na umowach, w tym na umowie koncesyjnej, art. 16 (dotyczący własności i użytkowania aktywów) stanowi, że UE musi być właścicielem wszystkich aktywów materialnych i niematerialnych stanowiących część infrastruktury rządowej.

Przyczynianie się do zwiększenia cyberodporności i cyberbezpieczeństwa operacyjnego Dotyczy to dwóch kluczowych aspektów bezpieczeństwa. Po pierwsze, bezpieczeństwo całej infrastruktury (segmenty kosmiczne i naziemne). Rozdział VI (art. 26–35) odzwierciedla ramy bezpieczeństwa zapisane w unijnym programie kosmicznym (art. 33 [rozporządzenia](#) (UE) 2021/696). Po drugie, bezpieczeństwo świadczenia rządowych usług łączności, do którego odnosi się oddzielnie kilka wymogów, w szczególności w art. 10 dotyczącym portfela usług.

Poprawa innych zdolności i usług w ramach unijnego programu kosmicznego Wniosek zawiera szereg przepisów mających zapewnić powiązanie z usługami ustanowionymi w ramach unijnego programu kosmicznego. W art. 7, w którym określono portfel usług, zaznaczono, że wymogi operacyjne dotyczące usług rządowych powinny uwzględniać wymogi ustanowione w związku z usługami wchodzącymi w zakres komponentu GOVSATCOM. Art. 8 (usługi rządowe) stanowi, że dostęp do usług rządowych jest bezpłatny, co zapewnia dostosowanie do GOVSATCOM.

Zachęcanie do wdrażania innowacyjnych technologii W art. 6 (dotyczącym działań wspierających innowacyjny i konkurencyjny unijny sektor kosmiczny) ustanowiono ogólny obowiązek wspierania innowacyjnego i konkurencyjnego unijnego sektora kosmicznego. Określono różne grupy docelowe, takie jak MŚP i kobiety w całej UE. W art. 5 (infrastruktura systemu bezpiecznej łączności) wspomina się o szczególnym wsparciu dla unijnego sektora wynoszenia w kosmos obiektów kosmicznych. Artykuł 21 dotyczący podwykonawstwa stanowi, że zamówienia o wartości powyżej 10 mln EUR zleca się podwykonawcom do wysokości co najmniej 30 % wartości zamówienia w ramach otwartych przetargów.

Zagwarantowanie szybkich sieci szerokopasmowych i niezawodnej łączności w całej UE poprzez wyeliminowanie martwych stref łączności Cel zapewnienia szybkich sieci szerokopasmowych w całej UE określono w art. 3 (cele programu). Obejmuje on obowiązek zapewnienia długoterminowego, nieprzerwanego dostępu do bezpiecznych i opłacalnych usług łączności satelitarnej na całym świecie, który ma również zastosowanie do usług komercyjnych. Artykuły 36 i 37 dotyczące stosunków międzynarodowych stanowią podstawę prawną udziału państw trzecich w programie oraz korzystania z usług rządowych przez państwa trzecie i organizacje międzynarodowe.

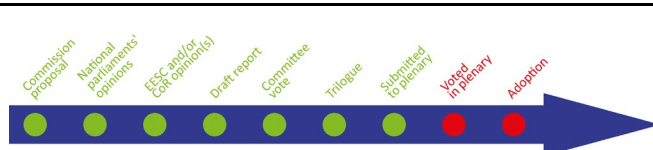
Stanowisko Parlamentu Europejskiego

W [rezolucji](#) z 17 lutego 2022 r. w sprawie wdrażania wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony Parlament z zadowoleniem przyjął wniosek w sprawie bezpiecznej łączności w UE i wezwał do szybkiego zakończenia tego projektu w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa telekomunikacyjnego w UE. Podkreślił również rosnące ryzyko cyberataków i fizycznych ataków na europejskie satelity.

W [rezolucji](#) z 6 października 2022 r. w sprawie podejścia UE do zarządzania ruchem w przestrzeni kosmicznej Parlament zauważył, że wzrost liczby operacji kosmicznych zwiększa ryzyko dla bezpieczeństwa operacji na orbicie. Po raz pierwszy Parlament podkreślił potrzebę jasnych ram regulacyjnych w celu zapewnienia równych warunków działania na poziomie Unii w odniesieniu do działań związanych z przestrzenią kosmiczną. Parlament zwrócił się do Komisji o zaproponowanie przed 2024 r. inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zarządzania ruchem kosmicznym.

29 listopada 2022 r. Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) głosowała nad tekstem uzgodnionym w ramach rozmów trójstronnych. W teście zawarto zobowiązanie Parlamentu do wzmocnienia **zrównoważonego** charakteru unijnej polityki kosmicznej. Artykuł 8 dotyczący zrównoważenia środowiska i przestrzeni kosmicznej, który został wprowadzony przez Parlament, obejmuje pięć wyżej wymienionych kryteriów. Powierza się również Komisji opracowanie i obsługę kompleksowej bazy danych zasobów kosmicznych programu. Ponadto Parlament wyjaśnił sposób zarządzania tą inicjatywą, w tym kluczową rolę Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego ([EUSPA](#)), zwłaszcza w świadczeniu usług rządowych.

Sprawozdanie w pierwszym czytaniu: [2022/0039\(COD\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: ITRE; Sprawozdawca: Christophe Grudler (Renew, Francja). Więcej informacji można znaleźć w [briefingu](#) z serii „Opracowywanie prawa UE”.

Niniejszy dokument został przygotowany z myślą o posłach do Parlamentu Europejskiego i członkach personelu parlamentarnego. Zawiera informacje, które mogą być pomocne w pracach parlamentarnych. Wyłączną odpowiedzialność za jego treść ponoszą autorzy, a wyrażonych w nim opinii nie należy traktować jako oficjalnego stanowiska Parlamentu. Powielanie i tłumaczenie dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone, pod warunkiem że podane zostanie źródło, a Parlament Europejski zostanie wcześniej powiadomiony i otrzyma egzemplarz publikacji. © Unia Europejska, 2023.